

Decyzja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 16 stycznia 2004 r. o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej stwierdzenia nielegalności przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez Ośrodek Pomocy Społecznej, zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 14 października 2003 r. odmawiającą uwzględnienia wniosku (GI-DEC-DS-197/03/624/625).

Warszawa, dnia 16 stycznia 2004 r.

GI-DEC-DS-10/04

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 2 i art. 18 ust. 1 *a' contrario*, art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) w zw. z art. 6 ust. 1 i 1a oraz art. 34 ust. 4a ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Pana X o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej stwierdzenia nielegalności przetwarzania jego danych osobowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 14 października 2003 r. odmawiającą uwzględnienia wniosku (GI-DEC-DS-197/03/624/625),

utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana X, zwanego dalej także Skarżącym, w której poinformował, że pomimo, iż „w obecnym czasie nie korzystam ze wsparcia systemu pomocy społecznej w OPS, nie składałem wniosku o pomoc społeczną, nie wyraziłem zgody na przetwarzanie moich danych osobowych przez OPS ”,

pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej, zwanego dalej również Ośrodkiem, – Pani Y występowała o udostępnienie jego danych osobowych. Jak wskazał Skarżący, pracownik Ośrodka wystąpił do Urzędu Miejskiego o udzielenie informacji dotyczących okresu zatrudnienia Skarżącego w Urzędzie i wysokości otrzymywanego wynagrodzenia oraz do Powiatowego Urzędu Pracy o udzielenie informacji dotyczących „okresu przebywania skarżącego jako osoba bezrobotna”. W obu przypadkach żądane informacje zostały pracownikowi Ośrodka udostępnione.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, na podstawie ustaleń dokonanych w toku postępowania administracyjnego przeprowadzonego w niniejszej sprawie, wydał w dniu 14 października 2003 r. decyzję administracyjną (GI-DEC-DS-197/03/624/625), mocą której odmówił uwzględnienia wniosku Pana X w sprawie przetwarzania jego danych osobowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Pan X – w ustawowym terminie – złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy gdyż „(...) nie zgadza się z uzasadnieniem wydanej decyzji oraz wyjaśnieniami w sprawie Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej”.

Skarżący w powyższym wniosku stwierdził, iż „Uchwała Rady Miejskiej z dnia 13.09.2002 r. w sprawie. [określenia wysokości, szczegółowych zasad], trybu przyznawania i zwrotu, pomocy społecznej w naturze oraz przyznawania i wypłacania zasiłków celowych bezzwrotnych [i zwrotnych oraz pożyczek nie oprocentowanych] na ekonomiczne usamodzielnienie nie przewiduje zwrotu przyznanego świadczenia – bezzwrotnego zasiłku celowego na usamodzielnienie się”. Zdaniem Skarżącego, przesłanka art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych wskazuje na istnienie przepisu prawa, tj. ustawy o pomocy społecznej ale jedynie w przypadku prowadzenia postępowania administracyjnego w zakresie przyznawania pomocy społecznej osób ubiegających się o tę pomoc, natomiast - jak podniósł Skarżący - w jego przypadku postępowanie było już zakończone prawomocną decyzją.

Ponadto, Skarżący podważył zasadność żądania przez Ośrodek Pomocy Społecznej rachunków, ponieważ „ze względu na wycofanie z obiegu gospodarczego rachunków, podmioty gospodarcze nie mogą ich wystawiać przy sprzedaży zakupionego towaru. Skarżący podważył także zasadność wszczęcia postępowania administracyjnego przez Ośrodek. Ośrodek – zdaniem Pana X- nie wskazał faktów na podstawie których wszczął postępowanie, a domniemanie marnotrawienia środków nie jest wystarczającą przesłanką. Jak stwierdził Skarżący – „takim dowodem na pewno nie będzie wezwanie na przedstawienie rachunków, które nie mają uzasadnienia prawnego”. Skarżący ponadto wskazał, że wszczęte przez Ośrodek postępowanie administracyjne „nie wymagało wydania decyzji a więc i wywiadu środowiskowego”.

Ponadto Skarżący stwierdził, że „ośrodek podjął kwestionowane przez Skarżącego działania ale w nieprawnych ramach postępowania administracyjnego a świadczy o tym uchylenie decyzji OPS z dnia 11.09.2003 r. OPS.SW. I 8190-5007/253/03 przez organ II inst. który w uzasadnieniu decyzji z dnia 6.10.2003 r. SKO-1398/355-0/03 wskazuje, iż uchylenie lub zmiana decyzji o przyznaniu pomocy nie znajduje uzasadnienia”.

W dalszej części uzasadnienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Pan X wskazał, że działania Kierownika OPS nie były zgodne z normami prawnymi - a co za tym idzie - przetwarzanie danych osobowych przez OPS było niezgodne z ustawą o ochronie danych osobowych. Ponadto, zdaniem Pana X, „współpraca Ośrodka z Urzędem Miejskim i Powiatowym Urzędem Pracy może mieć miejsce w trakcie przyznawania świadczenia i to za zgodą osoby korzystającej ze wsparcia systemu pomocy społecznej”, oraz, że „mając na względzie uzasadnienie decyzji GIODO, można by wnioskować, iż w każdym czasie OPS mógłby kontrolować dochody osób, które wcześniej korzystały z pomocy społecznej obecnie wyszły z systemu i usamodzielniały się”.

Skarżący powołał się także na „decyzję SKO w Zielonej Górze z dnia 06.12.2002 r. SKO 1764/432-0/02 uchylającą decyzję Kier. OPS. W uzasadnieniu wskazano obowiązek współdziałania nie polega na odsyłaniu wnioskodawcy od jednego urzędu do drugiego, ale na podjęciu wspólnych działań mających na celu rozwiązanie problemu... Postępowanie organu I inst. wyczerpuje wszelkie znamiona naruszania zasady nakazującej organom postępować tak, aby budować zaufanie do organów państwa. Dodatkowo Kolegium podziela pogląd strony, że postępowanie prowadzone było w sposób naruszający przepisy określające terminy załatwiania spraw”. Zdaniem Skarżącego „są to dowody wskazujące na niski standard świadczenia usług przez OPS oraz negatywną postawę Kierownika w stosunku do strony Skarżącej”.

Po przeanalizowaniu powyższego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

Zaskarżoną decyzję Generalnego Inspektora Danych Osobowych z dnia 14 października 2003 r. (GI-DEC-DS-197/03/624/625), mocą której organ odmówił uwzględnienia wniosku Pana X w sprawie przetwarzania jego danych osobowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej należy uznać za w pełni zasadną.

Wobec podniesionych przez Skarżącego zarzutów podważających legalność przetwarzania jego danych osobowych przez Ośrodek, stwierdzić należy, że ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane

osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1 ustawy). Przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy administrator danych legitymuje się posiadaniem co najmniej jednej z przesłanek legalności przetwarzania wskazanych w art. 23 ust. 1 ustawy. Jedną z nich, określoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, jest istnienie przepisu prawa zezwalającego na przetwarzanie danych.

Dane Pana X były przetwarzane w ramach wszczętego z urzędu przez Ośrodek Pomocy Społecznej postępowania administracyjnego w sprawie zmiany decyzji (OPS.SW.I.8190-69/7/03) z dnia 15 stycznia 2003 r. zakończonych następnie wydaniem decyzji z dnia 11 września 2003 r. (OPS.SW.I.8190-5007/253/03) uchylającej ww. decyzję.

Wskazać należy, iż ośrodki pomocy społecznej, jako jednostki organizacyjne pomocy społecznej, prowadzą swą działalność w zakresie przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.). W myśl art. 1 ust. 1 tejże ustawy, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Zatem winna być ona kierowana wyłącznie do osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji ze względu na stan zdrowia, czy inne zdarzenia losowe. Ośrodki pomocy społecznej są obowiązane nie tylko do czuwania nad tym, by pomoc społeczna trafiała do tych osób, które w istocie jej potrzebują, ale także do tego, by przyznane im świadczenia były wykorzystywane we właściwy sposób.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, ograniczenie świadczeń pomocy społecznej do niezbędnego minimum lub odmowa ich przyznania może nastąpić w razie stwierdzenia marnotrawstwa przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia bądź też marnotrawstwa własnych zasobów materialnych. W razie stwierdzenia, że świadczenie jest nienależnie pobrane – zgodnie z art. 34 ust. 4a ustawy - podlega ono zwrotowi niezależnie od dochodu rodziny. Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, a także nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną lub podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego przez osobę uzależnioną, mogą także stanowić podstawę do odmowy przyznania, zaprzestania lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Zakres i formy współdziałania określa kierownik ośrodka pomocy społecznej lub upoważniony przez niego pracownik socjalny (art. 6 ust. 1a ww. ustawy).

Z materiału dowodowego wynika, iż wszczęcie przez Ośrodek postępowania administracyjnego nastąpiło wskutek podejrzenia marnotrawienia przyznanych Skarżącemu środków. Takie

podejrzanie powstało, gdyż Skarżący nie przedstawił w wyznaczonym terminie faktur i rachunków potwierdzających wykorzystanie środków zgodnie z celem na jaki zostały Skarżącemu przyznane. Poza tym, już w trakcie postępowania Skarżący wykazał się biernością i bezczynnością, oraz nie wyraził zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego mającego na celu ustalenie jego sytuacji ekonomicznej. Wobec tego, Ośrodek wystąpił do Urzędu Miejskiego oraz do Powiatowego Urzędu Pracy o udzielenie stosownych informacji. Legitymację do tego rodzaju działania daje Ośrodkowi art. 1 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym organy pomocy społecznej nie tylko mogą, ale wręcz powinny współpracować w celu realizacji nałożonych na nich zadań z innymi podmiotami.

Ponadto, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), zwanej dalej kpa, w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności i podejmują wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności, dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny (art. 75 § 1 kpa). Ośrodek zatem, występując do innych podmiotów o udzielenie informacji dotyczącej osoby korzystającej z pomocy społecznej, działał na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz zgodnie z procedurami określonymi w kpa (w myśl art. 36 ust. 1 ww. ustawy, do postępowania w sprawie świadczeń pomocy społecznej (...), mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy).

Wobec powyższego, bezzasadny jest zarzut Skarżącego o bezprawnym przetwarzaniu przez Ośrodek jego danych osobowych. Do takiego wniosku skłania fakt, iż Ośrodek przetwarzał dane osobowe na podstawie przepisów prawa, tj. w postępowaniu administracyjnym wszczętym na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz kpa. Co istotne, dane te były pozyskane, a następnie wykorzystane, tylko i wyłącznie dla potrzeb tego postępowania. Tym samym wypełniona została przesłanka legalności z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

Wobec zarzutów Pana X dotyczących zasadności żądania przez Ośrodek przedstawienia stosownych rachunków, zgodności działania Kierownika OPS z normami prawnymi, a także wobec zarzutów co do zasadności wszczęcia postępowania administracyjnego i wszelkich podejmowanych w jego trakcie czynności, wskazać należy, iż ocena tego rodzaju działań znajduje się poza zakresem ustawowych kompetencji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych i nie mogą one podlegać analizie w świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 12 pkt 1 i 2 ustawy, do zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w

szczegółności należy kontrola zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych oraz wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów ww. ustawy. Poza kognicją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych leży zatem ingerencja w tok postępowania administracyjnego prowadzonego przez podmioty świadczące pomoc społeczną w zakresie ich właściwości określonych przez przepisy prawa ani też ingerencja w treść decyzji kończących postępowanie. Stanowisko powyższe podzielił również Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 marca 2001 r. (sygn. akt II SA 401/00) wskazał, że „Generalny Inspektor (...) nie jest organem kontrolującym ani nadzorującym prawidłowość stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami”.

Mając powyższe na uwadze, w tym stanie prawnym i faktycznym, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak we wstępie.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926), w związku z art. 13 § 2, 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270), stronie przysługuje w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, skarga składana do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).